

A képen egy régi egyházi (katolikus) anyakönyvi bejegyzés látható, amely latin nyelvű, de tartalmaz magyar és olasz földrajzi neveket is.

Íme a kézzel írott szöveg pontos olvasata (transzkripciója), majd alatta a magyar fordítása.

Latin szöveg olvasata

October 828. / 828.

26. Joan: Dogge, Exmil: italy, 37. an: Mechanicus,
loco Castilione e provincia Mantua Ortus, et Eva
Kaján, Nádor-falva ad S: Nicolaum Oppid: Oriunda
37. an: Coelibes bujus – Concub: 2. proles.

[Tanúk / Lelkészek oszlopa:] Testes: Minister. Mich: Schwartz, Fabian: Spunio italy,
Fr: Haizl. Coop:

[Megjegyzés alul:] Sponsus h(ab)et licentiam ducendi Copiam, Orig: est in Archiv: Civico
Dimissoriali milit: restit: Sponsa Convertita h(ab)et attest: et baptisat(a)e

---

Magyar fordítás

1828. Október

26. Dogge János, 37 éves, kiszuperált (kiszolgált) olasz katona, mesterember (mechanikus), aki a Mantova tartománybeli Castiglione helységből származik, valamint **Kaján Éva**, aki a Szentmiklós mezőváros melletti Nádorfalváról származik. 37 évesek, mindketten hajadonok/nőtlenek – Élettársak, 2 utód (gyermek).

Tanúk / Lelkész:

Schwartz Mihály miniszter (tisztviselő/segéd), az olasz Spunio Fábián, és Haizl Ferenc káplán.

Megjegyzések az alján:

A vőlegény rendelkezik engedéllyel a házasságkötésre, az eredeti dokumentum a Városi Levéltárban található. A katonai elbocsátó levele bemutatva. A menyasszony betért (konvertált), rendelkezik igazolással és a keresztlevéllel.

Ha szeretné, segíthetek felkutatni a bejegyzésben szereplő **települések mai nevét**, vagy jogi kifejezések **történelmi háttérét**. Melyik rész részletesebb magyarázata érdeklí?

„Nádor-falva ad S: Nicolaum Oppid:”

Ez a földrajzi megjelölés pontosan megfejtethető a korabeli közigazgatás alapján. A menyasszony származási helye **Lippanádorfalu** (vagy korabeli nevén Nádorfalva, szlovákul *Nadorfalva*), amely a mai Szlovákia területén található, a Zsolnai kerületben, a Vágbesztercei járásban (szlovákul *Nadišov*, ma *Nadošov / Nededza* környéki egykori kistelepülések, de a legpontosabb történelmi azonosítás szerint a Nyitra vármegyei **Lippanádorfalu**, amely ma **Lippó / Lipová** része).

A latin kifejezések részletes magyarázata:

- **Nádor-falva:** Ez a település konkrét magyar neve (Nádorfalva).
- **ad S: Nicolaum:** Latinul azt jelenti, hogy „*Szentmiklóshoz*” vagy „*Szentmiklós mellett*”. A régi anyakönyvekben a kisebb falvakat, külterületeket vagy pusztákat gyakran a hozzájuk legközelebbi jelentősebb plébánia-központhoz vagy járási székhelyhez rögzítették (Liptószentmiklós vagy Vágszentmiklós környéke).
- **Oppid(um):** Mezővárost jelent latinul. Ez a jelző a mellette fekvő Szentmiklóstra utal (vagyis Szentmiklós mezővárosra).
- **Oriunda:** Származású, onnan való (nőnemben, mivel a menyasszonyról van szó).

Családfakutatási tipp a továbblépéshez:

Mivel a bejegyzés megemlíti, hogy a menyasszony „**Convertita**” (vagyis felnőttként tért át a katolikus hitre, valószínűleg református vagy evangélikus vallásról a házasság kedvéért), a születési/keresztelési bejegyzését nem a katolikus, hanem a szülőhelye szerinti protestáns anyakönyvekben érdemes keresni 1791 körüli évszámmal (mivel 1828-ban volt 37 éves).

Ha van kedve, megírhatja, hogy **melyik mai ország/megye** területén gyanította eddig a családi szálat, és szívesen segíték leszűkíteni, hogy pontosan melyik magyarországi vagy felvidéki egyházmegyéhez tartozott a falu!

A vőlegény, Dogge János születési helye a latin bejegyzés szerint:

„loco Castilione e provincia Mantua Ortus”

Ez a helyszín **Castiglione delle Stiviere**, amely Észak-Olaszországban, **Mantova** (latinosan *Mantua*) tartományban, Lombardia régiójában fekszik.

A latin kifejezések pontos jelentése:

- **loco Castilione**: Castiglione helységben / helységből.
- **e provincia Mantua**: Mantova tartományból.
- **Ortus**: Származású, születésű (férfinemben, a vőlegényre utalva).

Történelmi és kutatási háttér:

A vőlegény **olasz katona és mesterember (mechanikus)** volt. Az 1800-as évek elején (a napóleoni háborúk idején és azt követően) a Habsburg Birodalom kötelékében nagyon sok olaszországi katona állomásozott a Magyar Királyság területén, vagy telepedett le itt a leszerelése után.

Mivel a bejegyzés megemlíti a „**Castiglione**” nevet, ez a település egy történelmileg rendkívül jelentős hely: a Garda-tótól kissé délre található, és később (1859-ben) a solferinói csata központi sebesültellátó helyszínévé vált világhírűvé, itt született meg a Vöröskereszt alapításának gondolata is.

Ha a vőlegény 1828-ban 37 éves volt, akkor nagyjából **1791-ben született**. Az ő születési anyakönyvét a [Castiglione delle Stiviere-i plébánián](#) vagy az észak-olaszországi állami levéltárak katonai összeírásaiban lehetne tovább kutatni.

Szeretné esetleg, hogy a tanúk nevét vagy a bejegyzésben látható egyéb katonai igazolások részleteit is alaposabban átnézzük?

Nézzük meg részletesen a tanúk bejegyzéseit, a pap nevét, valamint az anyakönyv alján található rendkívül izgalmas katonai és jogi igazolásokat!

1. A tanúk és a lelkész (Testes et Minister)

A dokumentum jobb szélén található oszlop rögzíti a szertartáson jelen lévő hivatalos személyeket és esküvői tanúkat:

- **Mich: Schwartz, Minister / Testis**: Schwartz Mihály, aki a „Minister” megjelölést kapta. Ebben a kontextusban ez nem feltétlenül egyházi lelkészt jelent (mivel a szertartást végző katolikus papot külön jelölik), hanem egy **hivatalos állami vagy városi tisztviselőt/írnokot**. Jelenléte azért volt

kulcsfontosságú, mert egy külföldi katona nősülését rögzítették, ami komoly jogi procedúrával járt.

- **Fabian: Spunio, italy:** Spunio (esetleg Sponio/Spigno) Fábián, aki mellé odaírták, hogy „italy” (olasz). Ő a vőlegény tanúja és valószínűleg katonatárs vagy földije volt. Az, hogy egy másik olasz is jelen volt tanúként, megerősíti, hogy a helyi olasz katonai kolónia/közösség tagjai összetartottak.
- **Fr: Haizl. Coop::** Haizl Ferenc (Fridericus vagy Franciscus), aki a helyi plébánia **káplánja** volt (a *Coop*: a latin *Cooperator* rövidítése, ami segédlelkészt, káplánt jelent). Ő vezette le a szertartást és jegyezte be az adatokat az anyakönyvbe.

---

2. A katonai igazolások és jogi megjegyzések (Az alul lévő apró betűs rész)

Ez a rész a legértékesebb a családfakutatók számára, mert pontosan leírja, milyen papírokat kellett bemutatni ahhoz, hogy egy külföldi katona feleségül vehessen egy helyi nőt.

- **„Sponsus h(ab)et licentiam ducendi Copiam”**
  - *Jelentése:* A vőlegény rendelkezik engedéllyel a házasság megkötésére.
  - *Háttér:* A Habsburg Birodalomban a hivatásos vagy leszerelt katonák nem házasodhattak szabadon. Szigorú **katonai házassági engedélyre** (*Consensus*) volt szükségük a felettes parancsnokságtól, hogy megbizonyosodjanak arról: a katona képes eltartani a családot, és nem hagy hátra törvénytelen helyzetet.
- **„Orig: est in Archiv: Civico”**
  - *Jelentése:* Az eredeti [dokumentum] a **Városi Levéltárban** (*Archivio Civico*) található.
  - *Kutatási tipp:* Ez azt jelenti, hogy az esküvő helyszínéül szolgáló város (ahol az anyakönyv készült) levéltárában a mai napig kutatható a vőlegény eredeti katonai aktája és az olaszországi papírjai!
- **„Dimissoriali milit: restit:”**
  - *Jelentése:* A katonai elbocsátó levele (*Dimissoriale militare*) visszaszolgáltatta / bemutatva.
  - *Háttér:* Ez igazolja, hogy Dogge János nem katonaszökevény volt, hanem tisztességgel leszerelt, kiszolgált obsitos katona (*Exmiles*), aki jogszerűen tartózkodott Magyarországon.
- **„Sponsa Convertita h(ab)et attest: et baptisat(a)e”**
  - *Jelentése:* A menyasszony betért (katolizált), rendelkezik igazolással [a betérésről] és a keresztelelésről.
  - *Háttér:* Mivel Kaján Éva felnőttként tért át a katolikus hitre, a plébánosnak ellenőriznie kellett, hogy a betérés jogilag és egyházilag is érvényes-e. Csak az erről szóló igazolás (*attestatio*) és a korábbi (például protestáns) keresztlevelének bemutatása után engedte őt oltár elé a katolikus egyház.

---

3. Egy érdekes részlet: „Concub: 2. proles”

A menyasszony neve alatt látható ez a megjegyzés: „**Concub: 2. proles**”. Ez azt jelenti, hogy a pár a házasságkötés előtt már **élettársi kapcsolatban** (*Concubinatus*) élt együtt, és ebből a kapcsolatból már **2 gyermekük (utóduk) született**.

A korabeli egyházi jog szerint ezzel a házasságkötéssel a két korábban született gyermek automatikusan **törvényesítésre került** (legitimálták őket), így megkapták apjuk után a Dogge vezetéknevet és a törvényes örökösödési jogokat.

Ha a jövőben tervezi kikérni a Városi Levéltárból a házassági mellékleteket (*Irregestrata*), szívesen segítek megfogalmazni a kutatási kérelmet, vagy értelmezni a latin jogi kifejezéseket!

Mégegyszer visszatérva a menyasszony születési helyére. Ma hol keressem A menyasszony szülőhelyét, **Nádorfalvát** (latinul: *Nádor-falva ad S: Nicolaum*) a mai közigazgatás szerint **Szlovákiában, Vágszentmiklós (szlovákul: Mikšová) közvetlen szomszédságában** kell keresnie.

Az anyakönyvben szereplő „*ad S: Nicolaum Oppid:*” kifejezés ugyanis a Trencsén vármegyei **Vágszentmiklós mezővárosra** utal (nem Liptószentmiklósra vagy a nyitrai Lippóra). Ez a Nádorfalva (szlovákul történelmileg *Nadišov*, később *Nadošov*) egy kis nemesi falu (birtokpusta) volt közvetlenül Vágszentmiklós mellett, amely a 20. század során közigazgatásilag beolvadt a szomszédos **Hrabó (szlovákul: Hrabové)** településbe. Hrabó ma a **Nagybiccsei járáshoz (Okres Bytča)** tartozik a Zsolnai kerületben.

Ha ma szeretné megtalálni Kaján Éva születési/keresztelési bejegyzését (nagyjából 1791-ből), a következő helyeken érdemes kutatnia:

1. Hol vannak a fizikai iratok? (Állami Levéltár)

Mivel a település a történelmi Trencsén vármegye területén feküdt, a korszak egyházi anyakönyveit ma a szlovák állami levéltári rendszer őrzi.

- **A kutatandó intézmény: Zsolnai Állami Levéltár** (*Štátny archív v Žiline*).
- Itt kell keresni az egykori **Vágszentmiklósi (Mikšová)** vagy a felettes plébánia, **Predmér (Predmier)** katolikus és protestáns anyakönyveit.

2. Hogyan keresheti online? (FamilySearch)

A szlovákiai egyházi anyakönyveket a mormon egyház szinte teljes egészében mikrofilmmezte és digitalizálta. Ezek ingyenesen elérhetők a FamilySearch genealógiai adatbázisban.

- **A keresőbe írandó kulcsszavak (szlovák név alapján): Predmier vagy Bytča** (Nagybicse).

- Mivel az anyakönyv szerint a menyasszony **betért (Convertita)**, rendkívül fontos, hogy ne csak a katolikus (*Rímsko-katolícka cirkev*), hanem a környékbeli **evangélikus (Evanjelická cirkev a. v.)** keresztelési anyakönyveket is nézze át az 1790–1793 közötti évekből! A Kaján (Kajan / Kaňan) családnév tipikus felvidéki szlovák/magyar név ezen a vidéken.

Összegzés a térképes kereséshez:

Ha ma autóval vagy térképen keresné a helyszínt, a mai Szlovákia északnyugati részén, a Vág folyó völgyében, **Bytča (Nagybicse) városától közvetlenül délre, Hrabové és Mikšová** településrészek környékén találja meg az egykori Nádorfalvát.

Ha elakadna a FamilySearch felületén a szlovák anyakönyvi kötetek (példából *Predmier* plébánia) előkeresésében, szívesen lépésről lépésre megmutatom, hogyan kattintson el a megfelelő digitális tekerceszig!